

วิชาชีพครูสู่นาคต

วาสนา วิสฤตภาภา*

บทนำ

พระราชวรภุมณี (พระยุพธิดา ปยุตโต) (ออนไลน์) ได้กล่าวไว้ในหนังสือ ปรัชญาการศึกษาไทยเกี่ยวกับหน้าที่ของครู ความตอนหนึ่งว่า

“ครูเป็นสื่อชักนำ หรือเหนี่ยวนำการศึกษาให้แก่ศิษย์ ศิษย์เป็นผู้ใช้ประโยชน์ จากสื่อนั้นในการปลูกฝังการศึกษาให้ เกิดขึ้นแก่ตน...”

“...เราเรียกหน้าที่ของครูว่า เป็นลับทายก หรือ ศิลปะทายก ลับทายก คือ อะไร ลับทายก คือ ผู้ให้ศิลปวิทยา หรือผู้ ถ่ายทอดศิลปวิทยา หมายความว่าครูอาจารย์นั้น ทำหน้าที่ถ่ายทอดศิลปวิทยาการ แก่ศิษย์ เป็นผู้สืบต่อมรดกทางวัฒนธรรม และทางปัญญาของมนุษยชาติ มนุษย์เราค้นคว้าแสวงหาความรู้วิชาการ ต่างๆ ขึ้นมาแล้ว ก็มีบุคคลกลุ่มหนึ่งทำหน้าที่ช่วยกันรักษาสืบต่อไว้ และแสวงหาค้นคว้าวิชาการนั้นๆ ให้กว้างขวาง ลึกซึ้งยิ่งขึ้น ครูเป็นผู้นำหน้าที่อันนี้...”

“...หน้าที่ประการที่สอง เรียกว่าเป็นหน้าที่ของกัลยาณมิตร หน้าที่กัลยาณมิตร ก็คือการเป็นผู้ชี้แนะ เป็นผู้กระตุ้น เตือนในศิษย์รู้จักคิด รู้จักใช้ปัญญา ฝึกการใช้ปัญญาและรู้จักรับผิดชอบสร้างสมคุณธรรมให้เกิดมีขึ้น ในตน ให้เป็นคนไม่มีทุกข์ ไม่มีปัญหาอันนี้เป็นสิ่งสำคัญ เป็นหน้าที่หลักของครู หรือหน้าที่ที่ทำให้ได้ชื่อว่าเป็นครู...”

กล่าวโดยสรุปได้ว่า พระราชวรภุมณี กล่าวถึง หน้าที่ของครูไว้สองประการสำคัญ ประการแรก คือ การทำหน้าที่ถ่ายทอดความรู้ สืบต่อมรดกทางวัฒนธรรมและ สร้างสรรค์ปัญญาให้กับศิษย์และประการที่สอง คือ การเป็นกัลยาณมิตร เป็นหลักสำคัญของผู้ที่ทำหน้าที่เป็นครู จึงถือว่าครูเป็นผู้ให้ทางปัญญาแก่ศิษย์โดยแท้ ดังนั้น ลู่ความเป็นครู หรือเส้นทางในความเป็นครูจึงเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับศิษย์ โดยพยายามทุกวิถีทางเพื่อให้ศิษย์เป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข

ครูทุกคนจึงตระหนักอยู่เสมอที่จะให้ศิษย์มีความก้าวหน้ามีชีวิตที่ดี โดยหวังว่าจะเป็นผู้ใหญ่ที่ดีของสังคม ในวันข้างหน้า ครูจึงตั้งใจที่จะสั่งสอนศิษย์อย่างเต็มที่

เมื่อเป้าหมายของครูเป็นเช่นนั้น ครูจึงต้องหันมาดูแลตัวครูเป็นหลักก่อน ดังคำกล่าวที่ว่า “การเป็นตัวอย่างที่ดี คือการสอนที่ดี” เพราะศิษย์จะตามแบบอย่างครู ครูจึงต้องพัฒนาตนเองเริ่มตั้งแต่ใจรักผู้เรียน รักศิษย์ รักที่จะสั่งสอน หรือถ่ายทอดความรู้ให้กับคนอื่น มีความตั้งใจ เรื่องความรู้ลึกหรือเจตคติต่อความ เป็นครูจึงเป็นเรื่องสำคัญ คือ เริ่มต้นที่จิตใจรักที่จะเป็นครู นั่นเอง เมื่อใจรักที่จะเป็นครู เพื่อประกอบอาชีพเป็นครู จึงต้องแสวงหาว่าการเป็นครูที่ดี เป็นอย่างไร เพื่อจะได้เป็นกรอบหรือแนวทางในการปฏิบัติตนวิชาชีพครูสู่นาคต ในที่นี้หมายถึง เราจะดำรงตนอยู่ใน วิชาชีพได้อย่างไรให้มีคุณภาพ เป็นครูที่สามารถจะนำพาศิษย์ไปสู่เป้าหมาย ได้ตามความสามารถของศิษย์แต่ละคน ถึงแม้ครูจะไม่ใช่ว่าผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในศาสตร์ทุกแขนง แต่ก็สามารถเป็นผู้ชี้แนะแนวทาง สร้างจุดเริ่มต้น ของการเดินทางให้ศิษย์ได้

ดังนั้น ในบทความนี้จะกล่าวถึงเรื่องหลักๆ ประกอบด้วย

1. พัฒนาการของวิชาชีพครูเพื่อให้รู้จักจุดเริ่มต้นของวิชาชีพครู
2. ผู้เรียนในอนาคต
3. บทบาทและแนวทางการพัฒนาตนของครูในอนาคต

* วิทยาลัยครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต กรุงเทพมหานคร

พัฒนาการวิชาชีพครู

ก่อนกล่าวถึงวิชาชีพครูที่จะก้าวสู่นาคต ผู้เขียนขอเล่าถึงพัฒนาการวิชาชีพครูตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน โดยย่อสรุป เพื่อให้เข้าใจถึงความเป็นมาขอวิชาชีพเสียก่อน หากกล่าวโดยสรุปแล้ว พัฒนาการของวิชาชีพครูประกอบด้วย

1. ยุคก่อนมีพระราชบัญญัติครู พุทธศักราช 2488
 - ปี พ.ศ. 2430 มีพระราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้จัดตั้งกรมศึกษาธิการ
 - ปี พ.ศ. 2438 สมัยนั้นมีครูที่ไปเรียนทางการศึกษาจากต่างประเทศไม่กี่คน ได้นำความรู้มาเปิดอบรมครูขึ้นที่ “วิทยาทานสถาน”
 - ปี พ.ศ. 2443 ตั้งสภาสำหรับอบรมและประชุมครูขึ้นโดยใช้ชื่อ “สภาไทยอาจารย์” เปิดสอนครูทุกวันพระ ซึ่งเป็นวันหยุดราชการ ทำหนังสือพิมพ์สำหรับครูขึ้นเป็นครั้งแรกชื่อ หนังสือพิมพ์วิทยาทาน
 - ปี พ.ศ. 2445 กรมศึกษาธิการได้ตั้งสถานที่ประชุมอบรมและสอนครูในรูปสมาคมขึ้น ใช้ชื่อว่า “สามัคยาจารย์สโมสรสถาน”
 - ปี พ.ศ. 2447 ได้เปลี่ยนเป็น “สามัคยาจารย์สมาคม”
2. ยุครุ่งอรุณของวิชาชีพครู เป็นยุคที่มีการตราพระราชบัญญัติครู พ.ศ. 2488 มีสาระสำคัญ คือ ให้มีสภาในกระทรวงศึกษาธิการ เรียกว่า ครูสภา ทั้งนี้ให้ครูสภาปฏิบัติหน้าที่แทนสามัคยาจารย์สมาคมในเรื่องของวิชาชีพ ควบคุมจรรยาบรรณ, วินัยของครู และ ที่สำคัญ คือทำหน้าที่แทนสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) การปฏิรูปการศึกษาจะไม่สำเร็จถ้าไม่ปฏิรูปครู รัฐต้องจัดหลักประกันให้แก่อาชีพครู สร้างจรรยาบรรณครูขึ้นเพื่อควบคุม ความประพฤติครู ครูต้องมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู
3. ยุคแห่งความคิดและความพยายาม ในปี 2523 ครูสภาได้จัดประชุมสัมมนาเพื่อยกระดับ มาตรฐานวิชาชีพครูขึ้น มีการศึกษาวิจัยเพื่อเตรียมข้อมูล การแก้ไขพระราชบัญญัติครู พ.ศ. 2488 เพื่อให้เอื้อต่อการออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู ได้ศึกษาแนวทางการออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู ระบุคุณลักษณะที่สำคัญสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพครูไว้ 4 ประการ คือ รอบรู้ สอนดี มีคุณธรรมจรรยาบรรณ มุ่งมั่นพัฒนาเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของครูสภา พ.ศ. 2537 ที่พัฒนาใหม่ มี 11 มาตรฐาน มีสาระครอบคลุมเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูเป็น 5 ระดับ แต่ละระดับ ประกอบด้วย คุรุปฏิบัติการ คุรุชำนาญการ คุรุเชี่ยวชาญครูผู้เชี่ยวชาญพิเศษ และครูผู้ทรงคุณวุฒิ
4. ยุคทองของวิชาชีพครู รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทาง เศรษฐกิจและสังคมสร้างเสริมความรู้ และปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้อง เกี่ยวกับการเมือง การปกครองในระบอบประชาธิปไตย เร่งพัฒนาวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาประเทศพัฒนาวิชาชีพครู ซึ่งสอดคล้องกับ ศิริลักษณ์ ปะติมัง (2558) ที่ได้กล่าวไว้เกี่ยวกับ พัฒนาการวิชาชีพครู ว่าเป็นการปฏิรูประบบสังคมของครูไทยเพื่อดำรงไว้ซึ่งครูคุณภาพ เพื่อการเป็นครูมืออาชีพ มีการจัดระบบการออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูซึ่งเป็นรูปแบบหนึ่งของการยกระดับมาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา วิชาชีพครูในอดีตเป็นวิชาชีพที่มีเกียรติสูงเป็นที่ยกย่องนับถือของคนทั่วไปในสังคม และเป็นวิชาชีพที่คนเก่ง คนดี ใฝ่ฝันที่จะเป็นครู แต่เมื่อบริบทของสังคมเปลี่ยนไป เป็นค่านิยมแบบบริโภคนิยม เป็นช่วงเวลาของเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารที่ไร้พรมแดน ดังที่ศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูริย์ สินลารัตน์ ได้กล่าวไว้ในงานเสวนา ไพฑูริย์เสวนา ครั้งที่ 2 ว่าการศึกษาไทย 3.0 ซึ่งเป็นการศึกษาไทยในยุคเทคโนโลยี ยุคโลกาภิวัตน์ และก้าวเข้าสู่การศึกษาเพื่อชุมชนนานาชาติ การศึกษาคุณภาพ เป็นยุคของการศึกษาเชิงสร้างสรรค์และผลผลิตภาพ ซึ่งได้มีกล่าวแล้วในบทความก่อนหน้านี้

นอกจากนี้ยังมีอีกสิ่งที่คุณเขียนเห็นว่ามีความสำคัญ นั่นคือ ที่มาของวันครู วันครูเกิดขึ้นเมื่อ 21 พฤศจิกายน 2499 คณะรัฐมนตรี มีมติ ให้วันที่ 16 มกราคม ของทุกปี เป็นวันครู โดยถือเอาวันที่ประกาศ พรบ.ครู ในราชกิจจานุเบกษา เมื่อ 16 มกราคม 2488 เป็นวันครู และงานวันครูจัดขึ้นครั้งแรกเมื่อ วันที่ 16 มกราคม 2500 ณ กรีฑาสถานแห่งชาติ โดยมีหลักการให้มีอนุสรณ์งานวันครูเพื่อเป็นอนุสรณ์แก่นุชนรุ่นหลังทุกปี เช่น หนังสือประวัติครู หนังสือที่ระลึกวันครูและสิ่งก่อสร้างที่เป็นถาวรวัตถุ

จากนี้จะขอกล่าวถึงพัฒนาการวิชาชีพครูพอสังเขป เพื่อประโยชน์ในการทำความเข้าใจวิชาชีพครู ดังนี้

ในระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 2 (2484-2488) วิชาครูในโรงเรียนฝึกหัดครูประถมและมัธยม ยังเป็นแบบดั้งเดิมคือ “การสอนตามขั้นทั้ง 5 ของแฮร์บาร์ต” นักเรียนครูออกฝึกสอนตามโรงเรียนต่างๆ ต้องเตรียมการสอนตามแบบทั้งสิ้น

หลังสงครามโลกสงบลงนักเรียนไทยที่เรียนวิชาครูในอเมริกากลับมาและเริ่มเผยแพร่การสอนแบบพัฒนาการ แต่ก็ยังไม่แพร่หลาย ทำให้ครูประมธรู้สึกต่ำต้อยกว่าครูมัธยม เช่นเดียวกับครูอาชีพศึกษารวมทั้งพวกศึกษาศึกษาอาเภอ

หลังปี 2490 มีนักเรียนครูไทยรับทุนไปศึกษาที่ อังกฤษและอเมริกามาก โดยตอนแรกเป็นทุนของอเมริกา ต่อมาเป็นทุนของรัฐบาลไทย จำนวน 100 ทุน เมื่อไปเรียน 4-5 ปีแล้วนักเรียนทุนเหล่านี้ต้องรีบกลับมาทำงานใช้ทุน

ปี 2495 โรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูงถนนประสานมิตร เริ่มสอนวิชาครูตามแนวคิดแบบ พัฒนาการ และที่สำคัญคือ ได้เริ่มสอนปรัชญา Experimentalism และหลักจิตวิทยาเกสโตลท์ เป็นครั้งแรกด้วย

ในปี 2496 โรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูง ถนนประสานมิตร ได้ยกฐานะเป็นวิทยาลัยวิชาการศึกษา (ปัจจุบันคือ มศว.ประสานมิตร) จึงสามารถเปลี่ยนระบบฝึกหัดครูและฝึกหัดศึกษาศึกษาอาเภอและจังหวัดได้ทั้งระบบ คือ เปลี่ยนหลักสูตร วิธีสอน วัตถุประสงค์ การบริหารสถานศึกษา ทำให้ครูประถม ครูมัธยม ครูอาชีพศึกษา ศึกษาศึกษาอาเภอ/จังหวัด ได้เรียนในระดับปริญญาตรี-โท-เอก ทางการศึกษาโดยเท่าเทียมกันตามสาขาของตน ไม่มีการเหลื่อมล้ำหรือต่ำต้อย

อาจกล่าวได้ว่า วิทยาลัยวิชาการศึกษา หรือ วศ. เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการการศึกษาแบบพัฒนาการซึ่งเริ่มต้นโดยรูซโซ ชาวฝรั่งเศส อนึ่ง ที่ว่าเปลี่ยนไปทั้งระบบนั้นคือได้เปลี่ยนลงไป

1. หลักสูตร ใช้ระบบหน่วยกิต (credit system) แทนเปอร์เซ็นต์ อ่านหนังสือของนักการศึกษา หลากหลาย ฝึกค้นคว้าในหอสมุด มีห้องปฏิบัติการต่างๆ มีปฏิบัติงานในโรงเรียนสาธิต เป็นต้น

2. วิธีสอน เริ่มใช้วิธีการแห่งปัญญา (method of intelligence) เป็นวิธีการสอนแทนขั้นทั้งห้าของแฮร์บาร์ต นำวิธีการคิดของมนุษย์มาปรับใช้เป็นวิธีการสอน

3. วิธีการวัดผล ได้ปรับไปตามลักษณะของแต่ละหลักสูตร มีการสอบย่อยๆ มีการใช้ข้อสอบมาตรฐาน มีการเขียนรายงาน ภาคนิพนธ์ (term paper) สอบกลางภาค ปลายภาค ผลที่วัดออกมาเป็น GPA (Grade Point Average) แทนที่จะเป็น เปอร์เซ็นต์

4. การบริหารสถานศึกษา นอกจากจะใช้วิธีแห่งปัญญาในการตัดสินใจแล้วยังได้สร้างระบบความเป็นประชาธิปไตยทำให้เกิดบรรยากาศทางวิชาการอย่างใหม่ ซึ่งชื่นชมและตื่นเต้นกันมากในยุคนั้นอาจกล่าวได้ว่า หลังปี 2496 เป็นต้นมา มีการผจญภัยทางการศึกษา (Adventure in Education) ครั้งใหญ่ทางการศึกษาไทย สืบเนื่องกันมาเป็นลำดับ

จาก 2528 เป็นต้นมา มีการเปลี่ยนแปลงอย่างใหม่เกิดขึ้นอีกหลายอย่าง เนื่องจากโลกเข้าสู่ยุคโลกาภิวัตน์ จึงเป็นเรื่องที่นักการศึกษาและครูทั้งหลายทั้งปวง จะได้คอยเฝ้าดูการเปลี่ยนแปลงและปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นเหล่านี้อย่างต่อเนื่อง

ระบบการคัดเลือกคนมาเรียนวิชาครู ในระยะแรกของการฝึกหัดครูไทย ระบบยังสามารถคัดเลือกคนดี คนเก่งที่สุดของแต่ละจังหวัดเข้าเรียนครู จนกล่าวได้ว่า ครูคือคนที่เก่งที่สุดของประเทศ ได้รับการยกย่องว่าเป็น “แม่พิมพ์ของชาติ” มีเกียรติและศักดิ์ศรีสูงยิ่ง แต่ต่อมาวิชาชีครูได้ตกต่ำลงไปมาก จนเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไป ทุกภาคส่วนของสังคม

ต่อเมื่อมีการพัฒนาระบบการศึกษามากขึ้น มีการออกกฎหมายให้มีการศึกษาบังคับ จึงมีความต้องการครู มากขึ้น ครูกลายเป็นอาชีพหนึ่ง มีค่าตอบแทน มีสถานที่ถ่ายทอดความรู้ จึงมีคนนิยมประกอบอาชีพนี้มากขึ้น มีการ จัดตั้งสถานฝึกหัดครูหลายชื่อ หลายระดับ เพื่อทำหน้าที่คัดคนเก่ง ผลิตและพัฒนาอบรม บุคลากรผู้ที่จะออกไป ประกอบอาชีพครูกระจายอยู่ทุกภูมิภาคของประเทศไทยจนปัจจุบัน

การเร่งการผลิตครูเป็นจำนวนมาก ทำให้มีนักเรียนครูและเรียนจบมาแล้วเกินความจำเป็นเป็นจำนวนมาก ทำให้ตำแหน่งที่จะรับบรรจุไม่พอ จึงมีทั้งผู้สมหวังและผิดหวังในการเข้าประกอบอาชีพครู เป็นจำนวนมากจนปัจจุบัน การลดความสำคัญในการประกอบวิชาชีพครูคนที่เรียนครูไม่ได้ตั้งใจที่จะเป็นครูอย่างแท้จริงเพราะมักจะเลือกเรียน เป็นลำดับท้ายๆ จึงมักจะได้ยินว่าไม่รู้จะเรียนอะไรแล้วมาเลือกเรียนครู

ปัจจุบันการบรรจุคนที่เรียนครูมาแล้วไม่สามารถทำได้ทั้งหมด ประกอบกับรายได้ที่ไม่สมดุลกับรายจ่ายทำให้ครูเป็นหนี้สินกันมาก ดังนั้นคนที่เรียนเก่งไม่ยอมมาเรียนครูจึงมีมาตลอด เป็นผลทำให้วิชาชีพครูตกต่ำตลอดมา สาเหตุอาชีพครูตกต่ำในปัจจุบัน

1. การลดความสำคัญในการประกอบอาชีพครู โดยคนที่เรียนครูไม่ได้ตั้งใจจะเป็นครูอย่างแท้จริง เลือกเรียนเป็นอันดับท้ายๆ หรือไปไหนไม่ได้ เลยมาเรียนครู เป็นต้น
 2. ผู้เป็นครูขาดการพัฒนาตนเอง ครูส่วนใหญ่เมื่อจบจากสถาบันการฝึกหัดครูแล้วไม่ได้พัฒนาตนเอง ไม่ศึกษาต่อ ใช้ความรู้เดิมตอนเรียนจบมา ทำให้ปรับตัวเองไม่ทันการเปลี่ยนแปลงใหม่ๆที่เกิดขึ้นตลอดเวลา
 3. ขาดการวิจัยและพัฒนาตัวเอง ทำให้ศาสตร์สาขาการศึกษาไม่มีการวิจัยและพัฒนาบ่อยมาก เมื่อเทียบกับสาขาอื่นๆ เช่น แพทย์ และวิศวกรรม เป็นต้น
 4. ค่าตอบแทนของครูไม่สมดุลกับค่าครองชีพ สังคมเป็นวัตถุนิยมมากขึ้น ค่าครองชีพสูงขึ้น รายได้ของครูมีมาทางเดียว จึงทำให้ครูจำนวนหนึ่งเป็นหนี้สินจนกลายเป็นปัญหาระดับชาติ
 5. ให้ความสำคัญกับสายงานบริหารการศึกษามากไป ครูผู้สอนมีโอกาสน้อยและความก้าวหน้าน้อยกว่า ตำแหน่งบริหาร ทำให้ครูเก่งเปลี่ยนสายไปเป็นผู้บริหารกันมาก
 6. ขาดเสรีภาพทางวิชาการ หลักสูตรกำหนดให้สอนตามจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมและวางระเบียบไว้ เข้มมาก ทำให้มองว่าครูสอนไม่เป็น ไม่มีความคิดสร้างสรรค์ ขาดเสรี
 7. ขาดการศึกษาวัฒนธรรมประเพณี และสภาพของชุมชน ครูที่สอนในโรงเรียนส่วนใหญ่ไม่ใช่คนในพื้นที่ มาช่วงเวลาหนึ่งแล้วขอย้าย ทำให้ไม่เข้าใจวัฒนธรรมชุมชนและการปลูกฝังคนในชุมชนอย่างถูกต้อง
 8. สถานศึกษาส่วนใหญ่ขาดการทำงานเชิงรุก ถนัดในการตั้งรับมากกว่า ชุมชนและโรงเรียนขาดการร่วมมือในการพัฒนาการศึกษาอย่างจริงจัง ผู้ปกครองไม่ค่อยมีส่วนร่วม ทำให้ขาดการยอมรับจากชุมชน
- ดังนั้น พระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) 2545 จึงกำหนดให้มีการปฏิรูปการศึกษาทั้งระบบ ซึ่งรวมทั้งปฏิรูปครูและผู้บริหารการศึกษาด้วย
- ตั้งแต่ปี 2543 เป็นต้นมา รูปแบบการเรียนการสอนจึงต้องเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมมากพอสมควร จนอาจเรียกได้ว่า เป็นการปรับกระบวนการทัศนคติในการทำหน้าที่ครูผู้สอน การปฏิบัติหน้าที่ของครูผู้สอนยุคใหม่ ที่รับผิดชอบนั้น พอสรุปได้ 3 รายการสำคัญ คือ

1. งานประจำ คือ งานการเรียนการสอน ครูผู้สอนที่จะทำหน้าที่ให้สมบูรณ์นั้นจะต้องมีขั้นตอนและกระบวนการ ดังนี้ คือ 1) การทำความเข้าใจกับผู้เรียนทุกคน 2) เก็บรวบรวมข้อมูลเป็นรายบุคคล 3) ข้อมูล ภูมิหลัง ความสามารถทางการเรียน 4) ความต้องการของผู้เรียน 5) ปัญหาส่วนตัวรวมทั้งปัญหาที่บ้าน 6) วิเคราะห์เพื่อหาศักยภาพของผู้เรียน เพื่อดูว่าผู้เรียนมีศักยภาพทางด้านปัญญาด้านไหนมากที่สุด โดยครูจะต้องมีความรู้ด้านจิตวิทยา หรือเทคนิคทางพุทธิปัญญา เข้ามาช่วย หากมีความรู้ไม่พอก็ต้องปรึกษาผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านร่วมกันสร้างวิสัยทัศน์กับผู้เรียน และ 7) กระตุ้นให้ผู้เรียนสร้างความฝันของตนเองให้มากที่สุดซึ่งครูต้องศึกษาข้อมูลแต่ละคนที่รวบรวมไว้

เป็นที่ยอมรับกันว่า ครูผู้สอนในสถานศึกษานอกจากจะทำหน้าที่สอนแล้วยังต้องรับผิดชอบงานอื่นๆ ตามที่ผู้บังคับบัญชามอบหมายนอกเหนือจากการจัดการเรียนการสอน อาทิ เป็นเจ้าหน้าที่การเงินบัญชี เจ้าหน้าที่ฝ่ายพัสดุ เจ้าหน้าที่ฝ่ายประชาสัมพันธ์ ครูเวร นายทะเบียน ทำงานต่างๆ เพื่อวางแผนการเรียนรู้ ตลอดจนร่วมในการวางแผนการวัดผลการเรียนรู้นั้นๆ ด้วย เช่น ให้คำแนะนำกับผู้เรียน ผลิต สรรหาและสนับสนุนสื่อการสอน ให้ผู้เรียนรู้จักการสร้างองค์ความรู้ สร้างกำลังใจ ร่วมประเมินผลที่หลากหลาย รายงานผล

2. งานพิเศษเพิ่มเติมที่ได้รับมอบหมายจากการวางแผน เพื่อรวบรวมรูปแบบกิจกรรมที่จะเกิดขึ้นในอนาคต เป็นการตัดสินใจว่าจะเกิดอะไรขึ้น เมื่อไหร่ และจะดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์ การบริหาร เวลาที่มีน้อย ถือเป็นกิจกรรมหนึ่งของการทำหน้าที่ครูผู้สอน

3. งานจร คือ งานตามที่คุณบริหารขอความร่วมมือจากครูในโรงเรียน เช่น งานประเพณี เทศกาลของชาติ รวมทั้งงานร่วมกับชุมชนต่างๆ

การประกอบอาชีพครู ในปัจจุบันมีความรับผิดชอบมากขึ้น ทั้งภาระงานประจำที่ต้องช่วยกันขับเคลื่อน การปฏิรูปการศึกษา ต้องแก้ปัญหาที่ซับซ้อนและละเอียดอ่อนของผู้เรียน ภาระงานพิเศษที่แข่งกับเวลา และงานจรต่างๆ ก็ตาม ผู้ที่จะประกอบอาชีพครูจำเป็นต้องปรับตัวรวมทั้งพัฒนาตนเองให้ทันกับความเคลื่อนไหวกับพลวัตที่เกิดขึ้น มีกระบวนการบริหารเวลาที่มีประสิทธิภาพ เพราะเรายังเชื่อในปรัชญาของเพื่อนครูที่มีร่วมกันคือ “การสร้างคน” หากคนที่เราสร้างนั้นเป็นคน “เก่ง” เป็นคน “ดี” แล้วถามว่าใครมีความสุขมากที่สุด

โชติมาพร ไชยสิทธิ์ (ออนไลน์) ได้กล่าวถึง นิยามของทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 เกี่ยวกับผู้เรียนในอนาคตไว้ว่า ประกอบด้วย คุณลักษณะ 4 ประการ ได้แก่

1. วิธีทางของการคิด คือ สร้างสรรค์ คิดวิจารณ์ญาณ การแก้ปัญหา การเรียนรู้และตัดสินใจ (Ways of Thinking, Creativity, Critical Thinking, Problem-solving, decision-Making and Learning)

2. วิธีทางของการทำงาน คือ การติดต่อสื่อสารและการร่วมมือ (Ways of Working, Communication and Collaboration)

3. เครื่องมือสำหรับการทำงาน คือ เทคโนโลยีสารสนเทศ และความรู้ด้านข้อมูล (Tools for Working, Information and Communications Technology, and Information Literacy) และ

4. ทักษะสำหรับดำรงชีวิตในโลกปัจจุบัน คือ ความเป็นพลเมือง ชีวิตและอาชีพ และ ความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม (Skills for Living in the World, Citizenship, Life and Career, and Personal and Social Responsibility)

นอกจากนั้น ศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูริย์ สินลารัตน์ ยังได้กล่าวถึง ปัญหาของครุศึกษาไทยไว้ 4 ประเด็นดังนี้

1. เรายังไม่ได้คนเก่งมาเป็นครู ในการประชุมอาเซียนพูดเป็นเสียงเดียวกันว่าเรายังไม่ได้คนเก่งมาเป็นครู ยกเว้นประเทศสิงคโปร์ เราต้องพยายามให้คนเก่งและคนดีมาเป็นครูให้ได้ เรื่องทุนเป็นเรื่องสำคัญมีความจำเป็นในการพัฒนาครู

2. สถาบันครูศึกษายังไม่ใช่สถาบันชั้นเลิศ คนที่เข้าทำงานมีคุณภาพยังไม่สูงเท่าที่ควร ทำงานกันหลากหลายไม่ค่อยมีจุดเด่น เป็นสิ่งที่ต้องคิดให้มาก

3. วิชาชีพครูเกี่ยวข้องกับหลายฝ่ายมาก ไม่มีหน่วยงานใดทำงานได้เพียงลำพัง คณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ก็ทำไม่ได้ ครูสภายังทำไม่ได้ ก.ค.ศ.ก็ทำไม่ได้ เขตพื้นที่เป็นระบบเชื่อมโยงกันไปหมด เพราะฉะนั้นการที่เราจะยกระดับวิชาชีพครูเพื่อให้ได้คนที่มีคุณภาพจริงๆ ทุกหน่วยงานต้องทำงานเชื่อมโยงกัน

4. ทำงานด้วยผลการวิจัย วงวิชาการบ้านเรายังให้ความสำคัญกับการสอนน้อย ในสถาบันผลิตครูยังเน้นการสอนตามสามัญสำนึก ตามประสบการณ์ ตามอย่างคนอื่น ซึ่งไม่เพียงพอ เพราะทำได้เพียงให้ผู้เรียนของเราแค่คิดตามและทำตามเท่านั้น

จาก 4 ประการนี้ ศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูริย์ สินลารัตน์ จึงมีความเห็นว่า ครูควรจะพัฒนาไปสู่ creative and productive teacher education เป็นการฝึกหัดครูที่มีความคิดใหม่และมีผลงานอาจารย์ เมื่อสร้างครูให้สามารถทำสิ่งเหล่านี้ได้แล้ว ก็จะสามารถผลักดันและเน้นให้ผู้เรียนมี Critical Mind, Creative Mind, Productive Mind และ Responsibility Mind กระบวนการสอนก็เน้นตามกันมาคือ ต้องสอนแบบ Criticality-Based, Creativity-Based, Productivity-Based และ Responsibility-Based ซึ่งศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูริย์ สินลารัตน์ เห็นว่าเป็นแนวทางที่ควรสอนในสถาบันครูศึกษา ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาผู้เรียน นั่นก็คือการพัฒนาครูให้มีสิ่งเหล่านี้อยู่ในตัวเสียก่อน จากนั้นเมื่อเรียนรู้และเข้าใจถ่องแท้แล้วก็จะสามารถถ่ายทอดให้ผู้เรียนของตนต่อไปได้

บทบาทและแนวทางการพัฒนาตนของครูในอนาคต

พระราชวรมุณี (พระยู่ท ปรยุตโต) ในที่นี้จะกล่าวถึงบทบาทและแนวทางการพัฒนาตนของครูเป็นข้อๆ เพื่อสะดวกในการหยิบใช้และทำความเข้าใจ ดังนี้

1. บทบาทของครูในการเป็นผู้สนับสนุน ส่งเสริม และพัฒนาเยาวชน โดยการให้การศึกษามีคุณภาพแก่ผู้เรียน ให้ความรู้ทั้งวิชาสามัญและวิชาชีพตามหลักสูตร ครูเป็นผู้มีบทบาทสำคัญไม่ว่าจะจัดการสอนโดยวิธีใด ครูต้องมีการวางแผนและเตรียมการสอนเป็นอย่างดี ไม่ละทิ้งผู้เรียน และมีการจัดกิจกรรมเสริม เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจในบทเรียนยิ่งขึ้น ปลูกเร้า ส่งเสริมให้ผู้เรียนคิดเป็น แก้ปัญหาเป็น สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมปัจจุบันได้อย่างเหมาะสม มีความสุขตามสมควรแก่อัตภาพ

2. บทบาทของครูในการเป็นผู้นำด้านศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม โดยการประพฤติตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์ มีศีลธรรม สุขภาพ มีความเมตตากรุณา เชื้ออาทรต่อความเป็นอยู่ของศิษย์ คอยช่วยเหลือเมื่อศิษย์มีปัญหา มีความอดทนและเสียสละ

3. บทบาทของครูในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง การปกครอง ด้านเศรษฐกิจ ทำให้ครูต้องสอนให้ผู้เรียนมีความรู้และทักษะในการทำงานต่างๆ เพื่อผู้เรียนจะได้มีความรู้ที่เป็นไปตามมาตรฐานและสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งเสริมเรื่องของการประหยัด การออม การดูแลสุขภาพอนามัย การจัดอบรมอาชีพ การแนะนำเกี่ยวกับเทคโนโลยีที่ช่วยเสริมสร้างการทำงานให้มีประสิทธิภาพ

ด้านสังคม ครูมีส่วนช่วยในการพัฒนาสังคม โดยการให้ความรู้แก่คนในชุมชน ไม่ว่าจะมีความรู้วิชาสามัญหรือวิชาชีพก็ตาม เพราะจะทำให้คนในชุมชนมีพื้นฐานการศึกษาอันจะนำไปสู่ความรู้และความเข้าใจในเรื่องต่างๆ รอบๆ ตัวได้ง่ายขึ้น นอกจากนั้นครูยังมีส่วนช่วยในการริเริ่ม ส่งเสริมและแนะนำในเรื่องการประกอบอาชีพ ความเป็นอยู่ และการพัฒนาชุมชนให้มีความเป็นอยู่ที่ดี

ด้านการเมืองการปกครอง ครูต้องจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและระบบการเมืองการปกครองของประเทศ และมีส่วนช่วยในการพัฒนาการเมืองการปกครอง ให้มีความมั่นคง โดยการให้ความรู้ในเรื่องระบบการปกครองของประเทศ โดยเฉพาะระบอบประชาธิปไตยแก่ผู้เรียนและคนในชุมชน สนับสนุนและฝึกหัดให้นักเรียนรู้จักรูปแบบการปกครองประเทศ โดยให้มีการจัดตั้งสถานักเรียน การเลือกหัวหน้าชั้น เป็นต้น นอกจากนี้ครูยังช่วยแนะนำประชาชนในเรื่องการเลือกตั้งผู้แทนในระดับต่างๆ อย่างถูกต้อง

4. บทบาทของครูในการช่วยส่งเสริมศาสนาและวัฒนธรรม โดยการช่วยทำนุบำรุงรักษาศาสนาให้มีความมั่นคงควบคู่กับสถาบันชาติและพระมหากษัตริย์ มีความเลื่อมใสและศรัทธาในศาสนาที่นับถือ ปฏิบัติตามหลักธรรมและปฏิบัติศาสนกิจเป็นประจำ ครูจะต้องช่วยส่งเสริมและพัฒนาวัฒนธรรมของชาติให้มั่นคง ถ่ายทอดวัฒนธรรมอันดีงามให้แก่ผู้เรียน ช่วยกันจัดกิจกรรมส่งเสริมวัฒนธรรมและส่งเสริมให้มีการจัดห้องวัฒนธรรมในโรงเรียน

5. บทบาทของครูในการพัฒนาประเทศ ภาควิชาพื้นฐานการศึกษา ได้กล่าวถึงบทบาทของครูในการพัฒนาประเทศว่า (คณาจารย์ภาควิชาพื้นฐานการศึกษา, 2535, หน้า 188 – 190) ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่ได้ให้ความสำคัญกับการศึกษาในระดับสูง มีการจัดการศึกษาตามแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ การดำเนินการพัฒนาการศึกษาในแต่ละแผนได้มีการประเมินผลเพื่อใช้ในการปรับปรุงปฏิบัติงานในระยะต่อมาโดยตลอดปัญหาทางการศึกษาที่ผ่านมาเป็นเรื่องของปริมาณการศึกษา คือ เยาวชนของประเทศยังขาดโอกาสทางการศึกษาในระดับประถมศึกษา และมีมัธยมศึกษาที่จะช่วยให้พลเมืองส่วนใหญ่มีคุณภาพหนทางแก้ปัญหาส่วนหนึ่งได้มุ่งขยายโอกาสทางการศึกษาอย่างกว้างขวาง การประถมศึกษาเป็นการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมและสำหรับเป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อระดับที่สูงขึ้นรัฐได้กำหนดไว้ว่าเป็นการศึกษาภาคบังคับและเป็นภาระผูกพันของรัฐที่จะต้องดำเนินการให้ประชากรในวัยเรียนได้มีโอกาสได้ศึกษาเล่าเรียนอย่างทั่วถึง และมีประสิทธิภาพ การที่จะพัฒนาการศึกษาโดยส่วนรวมให้มีคุณภาพจำเป็นต้องมีการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอนในระดับประถมศึกษาให้มีประสิทธิภาพเป็นลำดับแรก อันจะส่งผลไปยังการศึกษาระดับอื่นๆ หรือการดำรงชีวิตของมนุษย์ให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีคุณภาพด้วย

สรุป การศึกษาเป็นกลยุทธ์อย่างหนึ่ง ของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งการลงทุนทางการศึกษาของมนุษย์ก็เพื่อเป็นการเพิ่มคุณค่า และคุณภาพของมนุษย์ให้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาประเทศต่อไปการผลิตผู้ที่มีการศึกษาเป็นการผลิตกำลังคนเพื่อสนองความต้องการของตลาดแรงงาน ซึ่งปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการผลิตกำลังคนที่สำคัญคือการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจและสังคมและความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีดังนั้นแนวโน้มการผลิตผู้มีการศึกษาในอนาคตจึงจำเป็นต้องคำนึงถึงปัจจัยดังกล่าวข้างต้นเป็นสำคัญ

แนวทางการพัฒนาตนของครูในอนาคต

ในที่นี้ผู้เขียนขอเน้นที่การใช้เทคโนโลยีเข้ามาใช้ในการพัฒนาตนและพัฒนาเทคนิควิธีการจัดการเรียนการสอนของครูเพื่อให้สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของโลกและเทคโนโลยี นพ.วิจารณ์ พานิช ได้กล่าวไว้ว่าการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ต้องก้าวข้าม “สารวิชา” ไปสู่การเรียนรู้ “ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21” (21st Century Skills) ซึ่งครูจะเป็นผู้สอนไม่ได้ แต่ต้องให้นักเรียนเป็นผู้เรียนรู้ด้วยตนเอง โดยครูจะออกแบบการเรียนรู้ ฝึกฝนให้ตนเองเป็นโค้ช (Coach) และอำนวยความสะดวก (Facilitator) ในการเรียนรู้แบบ PBL (Problem-Based Learning) ของนักเรียน ซึ่งสิ่งที่เป็นตัวช่วยของครูในการจัดการเรียนรู้ คือ ชุมชนการเรียนรู้ครูเพื่อศิษย์ (Professional Learning Communities : PLC) เกิดจากการรวมตัวกันของครูเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์การทำงานที่ของครู

นอกจากนี้ โซติมาพร ไชยสิทธิ์ (2558) ได้กล่าวถึง การเรียนรู้ผ่านเทคโนโลยี (Technology-based Learning) ว่าครอบคลุมวิธีการเรียนรู้หลากหลายรูปแบบผู้เรียนสามารถเรียนรู้ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ทุกประเภท เช่น อินเทอร์เน็ต (Internet) อินทราเน็ต (Intranet) เอ็กซ์ทราเน็ต (Extranet) การถ่ายทอดผ่านดาวเทียม (Satellite broadcast) แถบบันทึกเสียงและวีดิทัศน์(Audio/Video Tape) และซีดีรอม (CD- ROM) เป็นต้น การเรียนรู้ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์เป็นวิธีการเรียนรู้ที่มีความสำคัญมากขึ้น แต่จากการที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างไม่หยุดนิ่งของเทคโนโลยีทำให้ผู้สอนจำเป็นต้องศึกษา หาความรู้และเตรียมพร้อมตนเองเพื่อให้สามารถประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเหล่านี้ในการเรียนการสอนวิธีการเตรียมตัวในการใช้เทคโนโลยีในการสอน คือ เทคนิคครูเรา รู้เรา โดยสิ่งที่ครูต้องรู้มี 2 ประการคือ การรู้และเข้าใจศักยภาพของทรัพยากรที่โรงเรียนมีเช่น ครูต้องรู้ว่าโรงเรียนมีอะไรที่สามารถใช้เป็นประโยชน์ในการเรียนการสอนโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศได้และครูต้องมีความรู้ด้านเทคโนโลยีที่สามารถนำมาใช้ในการเรียนการสอน รวมไปถึงข่าวสารข้อมูลต่างๆ โปรแกรมประยุกต์ที่เป็นประโยชน์ในการเรียนการสอน สื่อภาพและเสียง วีดิทัศน์ข่าวและประเด็นที่เป็นที่สนใจ เป็นต้น เทคโนโลยีที่ครูสามารถนำมาใช้ในการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงแนวคิด มีจำนวนมาก และครูสามารถเลือกใช้ได้ตามความถนัดหรือความสนใจ รายละเอียดดังนี้ (บุปผชาติ ทัพพิกรณ์ : อ้างถึงใน โซติมาพร ไชยสิทธิ์ : 2558)

1. การใช้วีดิทัศน์การใช้ภาพและเสียง ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดีขึ้น โดยเฉพาะเนื้อหาที่เป็นนามธรรม การใช้วีดิทัศน์มีทั้ง ภาพยนตร์แอนิเมชัน วีดิโอคลิป โปรแกรมกราฟฟิก ซึ่งแหล่งที่สามารถหาวีดิทัศน์เหล่านี้ คือ อินเทอร์เน็ต ซีดีวีดิทัศน์ที่มาพร้อมกับหนังสือเรียน (Textbook) ภาพยนตร์สารคดีเว็บไซต์ต่างๆ ทั้งนี้วีดิทัศน์จะหาหน้าที่เป็นเพียงสื่อหรือแหล่งการเรียนรู้ของครูเท่านั้น โดยไม่สามารถนำมาทดแทนการสอนได้ครูต้องสร้างบริบท (Context) หรืออรรถบท (Theme) ของบทเรียนโดยใช้วีดิทัศน์เป็นสื่อการเรียนรู้จึงจะมีความหมายสำหรับผู้เรียน

2. เพลงและเสียง เพลงเป็นสื่อที่เข้าถึงผู้เรียนได้ดีทั้งนี้มีการใช้เพลงเพื่อการเรียนการสอนมานานแล้วในวิชาเคมีเนื้อหาที่ใช้เพลงในกิจกรรมการเรียนรู้ ยกตัวอย่างเช่น ตารางธาตุ ทั้งนี้เพลงมีทั้งแบบสำเร็จที่ครูสามารถนำมาใช้ได้หรือ การจัดทำเองแล้วใส่เนื้อร้องเอง รวมไปถึงให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมประพันธ์ทำนองหรือคำร้องที่สอดคล้องกับเนื้อหาที่เรียน ก็เป็นเทคนิคที่กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดีนอกจากนี้เสียงยังมีส่วนสำคัญในการสร้างความเข้าใจ ยกตัวอย่างเช่น ให้นักเรียนเรียงลำดับเสียงจากการทำปฏิกิริยาของธาตุอัลคาไลน (หมู่ 1A) กับน้ำ จากโซเดียม (Na) ไปจนถึงแฟรนเซียม (Fr) เพื่อเรียงลำดับความรุนแรงของการเกิดปฏิกิริยาจากนั้นจึงนำไปสู่ การอภิปราย

3. โปรแกรมประยุกต์ (Application Program) ครูสามารถใช้โปรแกรมประยุกต์ในการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนได้มากมาย โดยอาจจะเริ่มต้นจากการใช้โปรแกรมประจำเครื่อง เช่น Microsoft Word Excel และ PowerPoint ไปจนถึงโปรแกรมเฉพาะ เช่น Crocodile Chemdraw หรือโปรแกรมกราฟฟิก เช่น Autodesk MAYA ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับทักษะของครูเองว่าคุ้นเคย กับโปรแกรมใด นอกจากนี้ครูยังสามารถสร้างภาพยนตร์สั้นได้เอง โดยใช้โปรแกรมตัดต่อภาพยนตร์เช่น Movie Maker หรือ Ulead โดยในปัจจุบันกล้องถ่ายรูปหรือโทรศัพท์ก็สามารถถ่ายทำคลิปสั้นๆ เพื่อใช้ประโยชน์ทางการเรียน นอกจากนี้ยังมีโปรแกรมชนิด Freeware ที่ไม่สงวนลิขสิทธิ์การใช้งาน ที่ครูสามารถดาวน์โหลดเพื่อใช้เป็นสื่อในการเรียนได้ตัวอย่างการใช้โปรแกรมประยุกต์

4. เทคโนโลยีการสื่อสาร (Communication Technology) เทคโนโลยีการสื่อสารในปัจจุบันก้าวหน้าไปมากและสามารถดาวน์โหลดหรืออัปโหลด เพื่อแลกเปลี่ยนเนื้อหา (Content) ได้อย่างรวดเร็วทั้ง ภาพ เสียง ข้อความ วีดิโอ ทั้งแบบ Synchronize และ Asynchronize เทคโนโลยีสื่อสารที่เป็นที่นิยมคือ เครือข่ายสังคมออนไลน์(Online Social Network) การใช้เครื่องมือค้นหา บนเว็บ (Search Engine) การโต้ตอบผ่านกระดานสนทนา (Web Board) การเขียนบล็อก (Blog) การโต้ตอบโดยใช้วีดิทัศน์เช่น Youtube.com รวมไปถึงสื่อเนื้อหาอิเล็กทรอนิกส์(Electronic Content) ต่างๆ ที่สามารถเข้าถึงได้ผ่านอินเทอร์เน็ต เช่น เว็บไซต์ของรายการโทรทัศน์สมาคมวิชาชีพครูองค์กรวิชาชีพครูต่างๆ

และท้ายสุดนี้ ขอสรุปส่งท้าย ด้วย หลัก 7 ประการ ของ ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.ไพฑูริย์
สินลาร์ตัน ที่กล่าวถึงแนวปฏิบัติของการอยู่ในวิชาชีพครูในอนาคตไว้อย่างชัดเจน ดังนี้

ประการที่ 1 เราต้องสอนผู้เรียนให้มี critical thinking & evaluation ต้องสอนให้ผู้เรียนมีความคิด
วิเคราะห์ วิจัยและประเมินเพื่อจะได้เป็นผู้บริโภคที่ฉลาด เมื่อต้องการซื้ออะไร จะคิดแล้ววิเคราะห์แล้วว่าจำเป็น

ประการที่ 2 เราแยกแยะให้ออก อะไรเหมาะไม่เหมาะ อะไรดีไม่ดี อะไรเหมาะสม ไม่เหมาะสม
ที่เหมาะสมคืออะไร ซึ่งนั่นหมายถึง ทักษะการวิเคราะห์และสังเคราะห์

ประการที่ 3 เราต้องเน้น creativity and imagination เราต้องหันมาให้ความสำคัญกับการคิด
สร้างสรรค์ การคิดอะไรใหม่ๆ การมองไปในอนาคตอย่างจริงจัง เพื่อให้ผู้เรียนของเราเป็นคนที่มีความคิดอะไร
ใหม่ๆ เมื่อเขาเติบโตเป็นผู้ใหญ่ในอนาคตเขาต้องอยู่บนฐานที่เขาจะคิดอะไรใหม่ๆ ได้ทุกคน

ประการที่ 4 ข้อนี้สำคัญมาก เราต้องเน้น productivity and innovation คือ เราต้องเน้นผู้เรียน
ให้เค้ารู้จักที่จะสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ product ใหม่ๆ อะไรใหม่ๆ ขึ้นมาให้ได้ เขาต้องเป็นคน คิดอะไรใหม่ๆ ได้ คิดให้มี
ผลงาน ให้มี product ออกมา ไมเช่นนั้นเขาจะกลายเป็นผู้ซื้อตลอดกาล อนาคตเขาต้องผู้ผลิต ผู้สร้าง ผู้ขายด้วย
ไปพร้อมๆ กัน

ประการที่ 5 เรียนรู้กระบวนการเปลี่ยนแปลง การเปลี่ยนแปลงจะต้องพบกับปัญหา ต้องฝึกให้
เขารู้จักแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ซึ่งการเปลี่ยนแปลงที่ดีต้องมีความเป็นผู้นำ

ประการที่ 6 เขาต้องพร้อมที่จะสื่อความหมายและมีความมั่นใจที่จะยกตัวเองสู่โลกและผลัก
ตัวเองไปสู่นานาชาติ ในการที่เขาจะส่งหรือขาย Product ใหม่ๆ ให้กับโลกได้เขาต้องสื่อสารและมั่นใจ

ประการที่ 7 คือ เรื่องคุณธรรมจริยธรรมและความรับผิดชอบต้องเป็นเรื่องสำคัญ

ดังที่กล่าว 7 ประการนี้เป็นสิ่งที่ครูทุกคนปรารถนาจะเกิดขึ้นกับผู้เรียน แต่สิ่งที่สำคัญไปกว่านั้นในการ
จะทำให้เกิดสิ่งเหล่านี้กับผู้เรียนได้ ตัวครูเองก็ต้องมุ่งปฏิบัติตามแนวทางเหล่านี้ เพื่อเป็นแสงสว่างนำทางให้กับลูกศิษย์
ของเราต่อไป

เอกสารอ้างอิง

ครูและวิชาชีพชั้นสูง. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก <https://www.gotoknow.org/posts/398754> 12 ธันวาคม 2558.

โชติมาพร ไชยสิทธิ์. (2558). *ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 : สอนอย่างไรให้เกิดผลกับผู้เรียน*. มหาสารคาม.: มพท.

ดิเรก พรสีมา. 2558. *การพัฒนาวิชาชีพครู*. (ออนไลน์). แหล่งที่มา <http://goo.gl/SB9RDf> 12 ธันวาคม 2558.

ไพฑูริย์ สินลาร์ตัน. (2556). *การศึกษาไทย 4.0 : การศึกษาเชิงสร้างสรรค์และผลิตภาพ*. พิมพ์ครั้งที่ 2.

กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ไพฑูริย์ สินลาร์ตัน. (2558). *มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา: ส่งมอบคนที่ดีที่สุดให้สังคม*. กรุงเทพฯ:

โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.

ศิริลักษณ์ ปะตินัง. (2558). *การพัฒนาวิชาชีพครู*. (ออนไลน์). แหล่งที่มา : <https://goo.gl/SIFGtH>. 14 พฤศจิกายน 2558.

สภาพปัจจุบันและปัญหาวิชาชีพครู. (ออนไลน์). แหล่งที่มา : <http://educ105.wordpress.com/สภาพปัจจุบัน>

และปัญหาวิชาชีพครู 26 มกราคม 2556.

สู่ความเป็นครู. (ออนไลน์). แหล่งที่มา : <http://goo.gl/RVtI5B>

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2546). *การพัฒนาวิชาชีพครู (Development and Promotion of*

Teaching Profession). กรุงเทพฯ: มพท.